

Sygn. akt VIRCa 295/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Aneta Szwedowska

Sędziowie: SO Jolanta Biernat-Kalinowska

SR del do SO Arkadiusz Rokicki (spr.)

protokolant: st. sekr. sąd. Izabela Nalikowska

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2015 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniej M. G.** reprezentowanej przez matkę J. G. (1)

przeciwko **J. G. (2)**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji małoletniej powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 29 września 2015 roku

sygn. akt III RC 462/15

1/ zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 ten sposób, że podwyższa alimenty orzeczone od pozwanego J. G. (2) na rzecz małoletniej M. G. wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 14 czerwca 2006 roku w sprawie VI RC 2713/05 z kwoty po 1.000 zł do kwoty po 1300 zł (jeden tysiąc trzysta) złotych miesięcznie, płatne na warunkach tam ustalonych, poczynając od dnia 27 maja 2015 roku,

2 / w pozostałym zakresie apelację oddala,

3/ koszty procesu na instancję odwoławczą wzajemnie znosi.

Sygn. akt VI RCa 295/15

UZASADNIENIE

Przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki M. G. wniosła o podwyższenie świadczenia alimentacyjnego należnego wymienionej od jej ojca J. G. (2), określonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 14 czerwca 2006r. w sprawie VI RC 2713/05 z kwoty 1.000 zł miesięcznie do kwoty 2.000 zł w stosunku miesięcznym. W uzasadnieniu żądania wskazano, że w momencie orzeczenia wskazanego powyżej obowiązku uprawniona miała (...) roku. Obecnie ma (...) lat, a jej potrzeby uległy znacznemu zwiększeniu. Koszty utrzymania dziecka wyliczono na kwotę 2.310 zł miesięcznie. Matka małoletniej uzyskuje stały miesięczny dochód w wysokości 3.840 zł. Pozwany prowadzi

działalność gospodarczą i z tego tytułu uzyskuje dochód w kwocie 70.000 zł. Od czasu ustalenia wysokości obowiązku alimentacyjnego spadała również wartość pieniądza.

Pozwany, w odpowiedzi na pozew, wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że od czasu ustalenia alimentów jego możliwości zarobkowe zmniejszyły się z uwagi na zwiększone zobowiązania wobec kolejnych dzieci. Podkreślił, że rodzice powódki rozwiedli się ugodowo, a ustalona wówczas kwota alimentów była zawyżona w stosunku do potrzeb małoletniej. Przyznał, że przez ostatnie 9 lat nastąpiła zmiana cen, jak również wzrosły koszty utrzymania, jednakże zmiany te niewątpliwie dotknęły w równym stopniu nie tylko powódkę, ale i samego zobowiązanego, który na utrzymaniu ma troje innych dzieci. Obecnie jego średni miesięczny dochód wynosi 15.715 zł.

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 29 września 2015r. powództwo oddalił, zaś koszty procesu między stronami wzajemnie zniósł.

Sąd ten ustalił, że małoletnia powódka urodziła się (...) Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 14 czerwca 2006r. w sprawie VI RC 2713/05 rozwiązał małżeństwo jej rodziców przez rozwód, obojgu powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, ustalając jego miejsce zamieszkania przy matce. Obowiązek alimentacyjny pozwanego względem małoletniej córki określony został na kwotę 1.000 zł miesięcznie. W tamtym okresie pozwany był zatrudniony i uzyskiwał dochód w wysokości około 4.000 zł miesięcznie, zaś matka uprawnionej pobierała wynagrodzenie w kwocie około 3.000 zł brutto. W skład jej majątku wchodził dom jednorodzinny, który otrzymała w darowiźnie od J. G. (2) z obowiązkiem spłaty zobowiązań kredytowych, zaciągniętych na jego budowę. W tamtym czasie córka wymienionych miała (...) roku i był zdrowa. Obecnie zamieszkuje z matką w T. i jest uczennicą klasy (...)szkoły podstawowej. Jest osobą zdrową, uczęszcza na dodatkowe zajęcia sportowe organizowane w szkole. Korzysta z obiadów szkolnych, których miesięczny koszt wynosi około 120 zł. Ponadto jej matka na pozostałe wyżywienie córki przeznacza 400 zł miesięcznie, zakup odzieży i obuwia – 200 zł miesięcznie, środków higieny osobistej i kosmetyków – 70 zł miesięcznie, zabawek – 150 zł miesięcznie. Wyprawka szkolna dziecka kosztowała 1.080 zł. Małoletnia korzysta z wyjazdów kolonijnych. Pozwany pozostaje obecnie w związku małżeńskim, z którego na utrzymaniu ma troje dzieci w wieku (...). Jego małżonka nie pracuje zawodowo. Pozwany prowadzi działalność gospodarczą i z tego tytułu uzyskuje dochód w kwocie około 10.000 zł miesięcznie. Obciążony jest licznymi zobowiązaniami finansowymi, których wysokość przekracza 500.000 zł. Spłaca także kredyt hipoteczny, którego miesięczna rata wynosi 2.000 – 2.200 zł. W sierpniu 2015r. jego przedsiębiorstwo wygenerowało stratę, ponieważ utracił ważnego klienta. Obowiązek alimentacyjny wobec powódki wykonuje bez zastrzeżeń oraz dodatkowo pokrywa koszty jej wyjazdów wakacyjnych. Była małżonka pozwanego nadal pracuje i uzyskuje dochód w wysokości około 4.000 zł miesięcznie. Spłaca raty kredytu hipotecznego w wysokości około 1.400 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy uznał, że pozwany interesuje się losem swojej córki z poprzedniego małżeństwa. Ponadto stwierdził, iż pierwotnie ustalona wysokość zobowiązania alimentacyjnego pozwanego wobec małoletniej była zdecydowanie zawyżona, nie tylko w odniesieniu do jego możliwości finansowych, ale przede wszystkim potrzeb uprawnionej. Nie ulega wątpliwości, że po upływie 9 lat od tamtego zdarzenia wzrosły potrzeby małoletniej, które są zobowiązani zaspokajać jej rodzice. Również zmianie uległy możliwości finansowe obojga rodziców i w obu przypadkach jest to zmiana pozytywna. W ocenie Sądu I instancji poza sporem jest, że utrzymanie małoletniej kosztuje 1.800 zł miesięcznie. Nie uwzględniono w tym zakresie kosztów zakupu paliwa, jakie ponosi jej matka, która korzysta z samochodu osobowego. Pomimo zwiększenia dochodów pozwanego, które obecnie zostały silnie obniżone z uwagi na utratę rynku zbytu na terenie (...), jego możliwości zarobkowe nie uległy na tyle znaczącej poprawie, aby determinowało to konieczność waloryzacji zasądzonego świadczenia alimentacyjnego. Obecnie na wyłącznym utrzymaniu wymienionego pozostaje troje małoletnich dzieci z kolejnego małżeństwa. Do tego obciążony jest szeregiem zobowiązań, wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek. Pomimo zwiększenia się uzasadnionych potrzeb małoletniej powódki, to obecnie uiszczane przez pozwanego alimenty zaspokajają większą część tych potrzeb. Z poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń wynika, że pozwany angażuje się w sprawy związane z jego córką, dba o nią, zabiera na wakacje.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, która zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego:

art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów z pominięciem zasad logiki i doświadczenia życiowego oraz ustalenie, że:

- zarobki pozwanego wynoszą około 10.000 zł miesięcznie, podczas gdy sam pozwany w odpowiedzi na pozew wskazał, że jego średniomiesięczny dochód wynosi 15.715 zł netto, a z podsumowania obrotów handlowych za okres od 01 marca 2014r. do 31 grudnia 2014r. wynika, że średniomiesięczny dochód kształtuje się na poziomie 70.000 zł,

- możliwości finansowe i zarobkowe pozwanego nie pozwalają na łożenie na rzecz małoletniej powódki kwoty 2.000 zł miesięcznie tytułem alimentów,

- ponoszone przez matkę powódki koszty związane z utrzymaniem auta nie stanowią usprawiedliwionych kosztów jej utrzymania oraz nieuwzględnienie kosztów związanych z zajęciami pozalekcyjnymi (z języka angielskiego i sportowymi), na które małoletnia winna uczęszczać, a nie robi tego z uwagi na ciężką sytuację materialną matki;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego:

art.138 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie przez Sąd I instancji za podstawę rozstrzygnięcia polemikę z prawidłowością rozstrzygnięcia wyrażonego w wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 14 czerwca 2006r., sygn akt VI RC 2713/05 oraz fakty mające miejsce przed tym rozstrzygnięciem,

art. 135 § 2 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie i nieuznanie, że pozwany jest zobowiązany w stopniu większym do wykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniej z uwagi na brak osobistych starań o wychowanie córki.

Wskazując powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji wskazano, że zmiana orzeczenia na podstawie art. 138 k.r.o. jest dopuszczalna tylko w razie zmiany stosunków powstałych po jego wydaniu, a jej ustalenie następuje przez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio istniejącymi. Tymczasem z treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika, że Sąd I instancji wszedł w polemikę z podstawami prawomocnego rozstrzygnięcia – wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt VI RC 2713/05. Sąd Rejonowy ustalił bowiem, że pierwotnie określona wysokość zobowiązania alimentacyjnego pozwanego wobec jego małoletniej córki była zdecydowanie zawyżona. Ponadto od czasu ustalenia alimentów na rzecz małoletniej powódki istotnie zmieniła się siła nabywczą pieniądza. Sąd I instancji przyjął także, że koszty utrzymania małoletniej wynoszą 1.800 zł i pominał wydatki związane z utrzymaniem auta. Małoletnia powódka mieszka w odległości ponad kilometra od szkoły i wozi ją do niej matka. Ponadto zamieszkuje 16 kilometrów od O., w związku z tym często podróżuje w celu zrobienia zakupów, aktywizacji wolnego czasu. Małoletnia chciałaby także uczęszczać na zajęcia z języka angielskiego, ale sytuacja materialna jej matki nie pozwala na pokrycie związanych z tym kosztów. W ocenie autora apelacji wydatki związane z utrzymaniem M. G. kształtują się na poziomie 2.350 zł miesięcznie. Znacznej poprawie uległy możliwości zarobkowe pozwanego, który nie angażuje się w sprawy związane z córką i tym samym przerzuca na matkę cały ciężar wychowania i opieki nad nią.

Pozwany, w odpowiedzi na apelację, wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja małoletniej powódki częściowo zasługiwała na uwzględnienie. .

Trafnie zarzucono w apelacji, iż Sąd I instancji nie był uprawniony do kwestionowania ustaleń faktycznych, będących podstawą rozstrzygnięcia w przedmiocie wysokości obowiązku alimentacyjnego pozwanego wobec małoletniej córki, zawartego w prawomocnym wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia z dnia 14 czerwca 2006r., w sprawie VI RC 2713/05. Możliwość zmiany wysokości alimentów określonych w orzeczeniu sądowym bądź umowie, na mocy art. 138 k.r.o., nie uprawnia do oceny prawidłowości wcześniejszego orzeczenia.

Potrzeby uprawnionego oraz możliwości zobowiązanego ulegają zmianie, tym samym może ulegać zmianie wysokość alimentów. W związku z tym w razie zmiany stosunków, zarówno uprawniony jak i zobowiązany, mogą żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego (art. 138 k.r.o.).

Dla stwierdzenia czy nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu art. 138 k.r.o., należy brać pod uwagę, czy istniejące warunki i możliwości mają charakter trwały, dotyczą okoliczności zasadniczych, ilościowo znacznych i wyczerpują te przesłanki, które w istotny sposób wpływają na istnienie czy zakres obowiązku alimentacyjnego. Zmiana orzeczenia dopuszczalna jest tylko w razie zmiany stosunków powstałych po jego wydaniu, a jej ustalenie następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio istniejącymi.

Trafnie wskazano w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że od czasu ustalenia alimentów na rzecz małoletniej powódki wzrosły jej potrzeby. W chwili zamknięcia rozprawy w sprawie VI RC 2713/05 małoletnia M. G. miała (...) roku. Obecnie ma(...)lat i uczęszcza do klasy (...) szkoły podstawowej. Od czasu ustalenia alimentów w dotychczasowej wysokości znacząco wzrosły koszty bieżącego utrzymania uprawnionej. W tym okresie pojawiły się kolejne wydatki, związane m.in. z jej edukacją. Sąd Okręgowy podzielił również ustalenia Sądu I instancji, iż w tym okresie wzrosły także możliwości finansowe rodziców powódki. W czasie rozvodu jej ojciec był zatrudniony i z tego tytułu uzyskiwał dochód w wysokości 4.000 zł netto, a jej matka pobierała wynagrodzenie w wysokości 3.000 zł brutto. Aktualnie pozwany prowadzi przynoszącą znaczne dochody działalność gospodarczą, zaś J. G. (1) zarabia miesięcznie około 4.000 zł.

Mając na względzie całokształt okoliczności niniejszej sprawy Sąd Okręgowy uznał, że od chwili ustalenia alimentów na rzecz małoletniej powódki M. G. nastąpiły istotne zmiany okoliczności w rozumieniu art. 138 k.r.o., zwłaszcza w zakresie jej zwiększonych potrzeb, spowodowanych upływem czasu i podjęciem nauki. Zwiększeniu uległy także możliwości zarobkowe zobowiązanego. Biorąc pod uwagę sytuację majątkową i finansową rodziców małoletniej powódki, a także jej potrzeby, Sąd ustalił obowiązek alimentacyjny pozwanego na rzecz córki na kwotę po 1.300 zł miesięcznie. W ocenie Sądu Okręgowego powyższa kwota alimentów pozostaje niewątpliwie w zakresie możliwości zarobkowych pozwanego, który aktualnie prowadzi przynoszącą znaczne dochody działalność gospodarczą.

W świetle całokształtu okoliczności niniejszej sprawy Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa w całości i podwyższenia alimentów na rzecz małoletniej do kwoty po 2.000 zł miesięcznie. Strona powodowa nie wykazała, aby w tym okresie doszło do tak istotnych zmian okoliczności, które uzasadniałyby uwzględnienie powództwa w całości.

Ustalając alimenty w tej wysokości, Sąd Okręgowy miał na uwadze, że obowiązek alimentacyjny spoczywa również na matce małoletniej powódki z tym zastrzeżeniem, że obowiązek ten jest przez nią również realizowany poprzez osobiste starania o utrzymanie i wychowanie dziecka (art. 135 § 2 k.r.o.). W związku z tym, że zasądzona kwota alimentów pozwala na pokrycie większości kosztów utrzymania uprawnionej, nawet wliczając koszty związane z eksploatacją samochodu osobowego (brak było podstaw do uwzględnienia wydatków na zajęcia dodatkowe dziecka, gdyż w chwili zamknięcia rozprawy nie były one ponoszone) oraz uwzględniając mniejsze kwoty, które na ten cel powinna przeznaczać jej matka, usprawiedliwione potrzeby małoletniej powinny być w ten sposób zaspokojone. Podkreślenia wymaga fakt, że przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki również posiada znaczne możliwości zarobkowe. Na utrzymaniu pozwanego, poza małoletnią powódką, pozostaje troje dzieci z nowego związku w wieku (...)

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok należało zmienić poprzez podwyższenie alimentów orzeczonych od pozwanego J. G. (2) na rzecz małoletniej M. G. wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 14 czerwca 2006r. w sprawie VI RC 2713/05 z kwoty po 1.000 zł do kwoty po 1.300 zł miesięcznie, poczynając od dnia wniesienia pozwu – pkt 1 wyroku i w pozostałym zakresie apelację oddalić – pkt 2 wyroku (art. 385 k.p.c.).

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono jak w pkt 3 wyroku, biorąc pod uwagę zakres, w którym apelacja została uwzględniona, (art. 100 k.p.c.)